

Előszó

Svájc – mint ismeretes – szerződéses kapcsolatban áll az Európai Unióval, ugyanakkor intenzív részese az európai integrációnak, és a gazdaság, a pénzvilág számos területén a világ élvonalába tartozik. Felsőoktatási intézményei között számos világhírűt találunk, szakképzése ugyancsak vonzó. Bár a külföldi munkaerő foglalkoztatását illetően az elmúlt évtizedben többször lehetett találkozni korlátozási törekvésekkel, a jó szakemberekre azonban ott is szívesen várnak.

Ennek az összeállításnak az a célja, hogy áttekintést adjon Svájc oktatásügyéről, a munka ottani világáról, a szociális ellátás különböző területeiről és bepillantászerűen foglalkozzon a gazdasági helyzettel. Emellett azoknak a legfontosabb intézményeknek vagy azok egy részének az elérhetőségéről kaphat képet az Olvasó, amelyekben érdeklődhet, jelentkezhet, illetve intézheti a szükséges adminisztrációt, majd ezt követően tanulhat vagy dolgozhat. Svájc négy nyelvű ország – francia, német, olasz, rétoromán (ez utóbbi a lakosság igen kis csoportját alkotja) – éppen ezért a nyelvtanulásban a fogadó országrész nyelvét mindenképpen célszerű ismerni. Egy-egy intézmény nevét is eszerint igyekszünk feltüntetni az áttekintésben.

Az információs mappa tartalmazza azoknak a hazánkban elérhető intézményeknek a listáját vagy azok egy részét, amelyek itthon nyújtanak segítséget a Svájcba tanulási vagy munkavállalási céllal utazóknak.

Miközben reméljük, hogy a Bundesanstalt für Arbeit (Német Szövetségi Munkaügyi Hivatal – Nürnberg) által összeállított mappa, amelyet az áttekintéshez alapul vettünk – kiegészítve svájci és magyar forrásokkal – választ ad az érdeklődőkben felmerülő legfontosabb kérdésekre, vagy legalábbis segít hozzájutni a válaszok forrásaihoz, mégis azt kérjük, hogy a kiadvány folyamatos aktualizálásához a Kedves Olvasó azzal járuljon hozzá, hogy véleményét, igényeit javaslatait eljuttatja hozzánk.

Szeged, 2003. július

Csongrád Megyei Munkaügyi Központ
Nemzeti Pályainformációs Központ

Ki- és mi jut eszünkbe Svájcról?

A kérdésre valószínű azzal kell válaszolni, hogy mindenkinek más jut eszébe aszerint, hogy mennyire ismeri az országot, mit őriz meg személyes emlékként esetleges hosszabb-rövidebb ideig tartó ottlétéből, milyen benyomásokat szerzett a svájciakról munkahelyeken, hivatalokban, magánemberként, stb. Az sem mindegy, hogy érdeklődésünk a kultúra, a sport, a nagy történelmi múltú városok és kistelepülések, vagy a természet iránt nyitott. A természeti értékek és műemlékek felsorolásába nem szabad belekezdeni, ahhoz megfelelő forrásokat kell megismerni, élményeket kell gyűjteni. Olyan címszavak természetesen szinte mindenkiben felvillannak, hogy az ország örökösen semleges, világszintű a bankrendszere, az óragyártása, a gyógyszer- és vegyszer-gyártása, nagyszerűek a természeti látványosságok, kiépült út- és alagút-rendszer teszi kellemessé az utazást.

A történelem és az irodalom iránt érdeklődők bizonyára tudják, hogy az Európa életében évszázadokig nagyon jelentős szerepet betöltő **Habsburg-ház** alapítói részben innen indultak a XIII. században. Nagyon lépve a történelemben ugyancsak ismeretes, hogy a protestantizmus, ezen belül a reformáció egyik kiemelkedő személyisége **Kálvin János** (1509-1564) ugyancsak itt fejtette ki időtálló gondolatait és végezte gyakorlati munkáját. Az írók közül bizonyára sokan ismerik **Hermann Hesse** (1877-1962) Nobel-díjas (1964) író alkotásait, aki Németországban született ugyan, de 1923-tól Svájcban élt.

Számos magyar színházban tapsolhattunk **Friedrich Dürrenmatt** (1921-1990) és **Max Frisch** (1911-1991) alkotásainak. Munkáik a magyar könyvtárakban is elérhetőek.

Néhány adat és tény

Hivatalos név: Svájci Államszövetség, Schweizerische Eidgenossenschaft (német), Confédération Suisse (fr), Confederazione Svizzera (ol), Confederaziun Svizra (rétoromán)

Államforma: Szövetségi Köztársaság

Fővárosa: Bern

Terület: 41 284,2 km²

Lakosság: 7.23 millió (2001)

Népsűrűség: 175 (2001)

Közigazgatási beosztás: 20 kanton és 6 félkanton (3 kanton vallási és gazdasági okokból kettévált)

Etnikai megoszlás: svájci (80,4%), külföldi (19,6%)

Hivatalos nyelv: német, francia, olasz

Egyéb használt nyelv: rétoromán

Vallás: római katolikus (46,2%), protestáns (40%), egyéb (13,8%)

Pénznem: svájci frank (1 svájci frank = 100 rappen/centime)

GDP: 38 260 euró/fő (2001)

Nemzetközi gépkocsi jele: CH

Nemzeti ünnep: augusztus 1.

Nemzetközi szervezeti tagság: ENSZ (2002), Európa Tanács, EFTA (Európai Szabadkereskedelmi Társulás)

Államfő- és kormányfő: Couchepin Pascal

Mandátum: egy év

Alkotmány kihirdetés: 1874 május 29, módosítás 1999-ben szövetségi népszavazás nyomán

Törvényhozás: kétkamarás

Szövetségi gyűlés: (Bundesversammlung, Assemblée Fédérale)

Államok Tanácsa (Ständerat, Conseil des États) A kantonokat két, a félkantonokat egy személy képviseli.

Alsóház: Négy évre közvetlenül választott 200 tagú Nemzeti Tanács, (Nationalrat, Conseil National). A végrehajtó hatalom birtokosa a Szövetségi Gyűlés együttes ülésén négy évre választott hét tagú Szövetségi kancellária (kormány). Az államfőt, illetve az alelnököt a Szövetségi Gyűlés egy évre választja a kormány tagjaiból. A Nemzeti Tanácsot, illetve az Államok Tanácsát 14 párt alkotja, közülük a legnagyobbak: a Szociáldemokrata Párt (Sozialdemokratische Partei – SPS) összesen 57 képviselővel (51+6). Szabad Gondolkodó – Demokratikus Párt (Freisinnig – Demokratische Partei – FDP), összesen 61 képviselő (43+18), Svájci Néppárt (Schweizerische Volkspartei – SVP) összesen 51 képviselővel (44+7), Keresztény Demokrata Néppárt (Christlichdemokratische Volkspartei – CVP) összesen 50 képviselővel (35+15). Emellett még az Államok Tanácsában 9 képviselővel jelen van a svájci Zöld Párt (Grüne Partei Schweiz – GPS) és hat képviselővel a Liberális Demokratikus Párt (Liberal Demokratische Partei – LPS), hat képviselővel. Az Államok Tanácsának többi helyét (13- 7) párt képviselői foglalják el.

Svájc története – a kantonok története

Időszámításunk előtt 5-10 000 éves emlékekről adnak számot azok a neolitikori cölöp-építmények, amelyek az Új-Ginea pápuáinál még ma is fellelhető építkezési formákra emlékeztetnek, és 1853-ban a Zürichi tóban találták a száraz időjárás következtében leapadt vízszint következtében.

Időszámításunk előtt 4-5000 évvel a kelták jelentek meg ezen a tájon, akiknek családjához a **helvétek** is tartoztak. Július Cézár (kb.ie. 100-44) 58-ban írt a helvétekről és az ellenük folytatott háborúról. Augustus császár (ie.63-14) 15-ben a mai Svájc területén a germánok elleni védekezés érdekében létrehozta **Helvetia** és **Reatia** provinciákat. A Pax Romana 400 éve után a IV. században a nagy népvándorlás korában a **burgund (később francia nyelvű)** és az **alemann germán (később német nyelvű)** törzsek jelentek meg és az Alpok déli völgyeiben az **olasz nyelv** váltotta fel az addig használatos **régi latint**. Vagyis a mai Svájc területén már az időszámítás utáni első évezred végén létrejött a többnyelvű fejlődés alapja és lehetősége.

Évszázadokat átlépve arra utalunk, hogy a XIII. század végén megteremtődtek az új államiság alapjai, amikor Schwyz Uri és Unterwalden lakói, köznemesek és szabad parasztok szabadságot kaptak a német római császároktól a közlekedési lehetőségek biztosítása miatt. A három őskanton erős szövetségével szembe tudtak szállni a Habsburg -ház hatalmi szándékaival és az alapító Habsburg Rudolf halála után 1291 augusztus 1-én létrehozták Rütliben az „**Ewige Bund**” (Örök Szövetség) alapjait, amelyről így ír Friedrich Schiller

Rütli Eskü c. versében:

„Testvérek népe, egy nemzet leszünk,
Baj és veszély nem választ el soha,
Szabadok leszünk mindig, mint apáink,
Inkább halál, mint szolgaságban élni.”

A mai Svájc a **különböző kantonoknak** ehhez az örök szövetséghez történt **csatlakozásával** alakult ki, amelyre a következő időrendi sorrendben került sor: **Luzern** (1332), **Zürich** (1351), **Glarus** (1352), **Zug** (1352), **Bern** (1353), majd hódítással került a Szövetséghez **Ticino** (1478), **St.Gallen** (1451), **Schaffhausen** (1454); **Freiburg/Fribourg** (1481), **Solothurn** kantonnal együtt belépett a Szövetség kötelékébe. **Bázel** 1501-ben lett a Szövetség tagja és **Appenzel** 1513-ban kapott kanton –jogot. A mai kanton elnevezés a 19. század óta használatos. A régi 13 kantonhoz a Napóleoni háborúk idején csatlakozott újként teljes joggal Graubünden, Aargau, az addig elnyomott St. Gallen, Ticino, Thurgau és Vaud. Az 1814-es bécsi kongresszus elismerte Svájc semlegességét és a 19 kantonhoz visszacsatolta a franciák által elfoglalt Genf és Valais kantonokat. Jura-kanton 1978-ban népszavazással lett a Szövetség tagja.

Svájc alkotmányát 1848-ban fogadták el, majd 1874-ben módosították. Elfogadásától 1988-ig mintegy 80 részleges módosítást fogadtak el. A jelenleg érvényes alkotmányt 1999-ben népszavazás szentesítette.

A kantonokban is érvényes az a tétel, hogy Svájcban a Szövetségi Alkotmány árnyékában valamennyi kanton életét saját alkotmánya szabályozza.

Az állam **ilyenformán három politikai szinten működik**. A **Szövetség** az alkotmány által felhatalmazott ügyekben illetékes, pl. a kül- és biztonságpolitika, a vám- és pénzügyek, az országosan hatályos jogalkotás és más területeken. A nem kimondottan szövetségi hatáskörbe utasított területeknél az illetékesség az ezt követő szinten a **kantonoké**. Minden kanton és félkanton önálló alkotmánnyal, parlamenttel, kormánnyal és bírósággal rendelkezik. A kantonok parlamentjeinek létszámát tekintve 58-tól 200 képviselőig terjed, a kanton kormányai létszámát tekintve 5, 7, illetve 9 főből állnak. Két kantonban a katonai közösség mint direkt demokratikus forma érvényesül (Appenzell Innerrhoden és Glarus). A többi kantonban a nép kizárólag az urnák előtt dönt.

Valamennyi kanton **politikai községekre** tagozódik, számuk jelenleg 2873. Számuk a községek önálló összevonásával folyamatosan csökken. A községek mintegy ötödének önálló parlamentje működik, négyötödében a direkt demokrácia érvényesül a döntésekben. Az olyan feladatok mellett, amelyeket a Szövetség és a kanton számukra előír, például vezetnek a lakossági nyilvántartást, szervezik a polgárvédelmet és önálló jogosultságaik vannak az iskolai- és szociális ügyben, az energiaellátás, az útépités, a helységtervezés, az adózás bizonyos kérdéseiben. A községi autonómiák körét tekintve jelentősek a kantonok közötti eltérések.

Tekintettel a kantonok bemutatott jelentőségére a következőkben áttekintést adunk alapvető adataikról.

Összes terület és állandó ⁽¹⁾ lakónépesség 1999 elején

Kantonok	Teljes terület Km ²	Lakónépesség 1999 elején	Lakósűrűség 1 km ²	Kanton főváros	Lakónépesség 1999 elején
Zürich (ZH)	1 728,9	1 187 600	686,9	Zürich	336 800
Bern (BE)	5 959,2	941 100	157,9	Bern	123 300
Luzern (LU)	1 493,5	343 300	229,8	Luzern	57 200
Uri (ÚR)	1 076,8	35 600	33,1	Altdorf	8 600
Schwyz (SZ)	908,2	126 500	139,3	Schwyz	13 700
Obwalden (OW)	490,6	32 000	65,2	Sarnen	9 200
Nidwalden (NW)	275,9	37 300	135,3	Stans	6 600
Glarus (GL)	685,0	38 700	56,5	Glarus	5 500
Zug (ZG)	238,7	96 500	404,3	Zug	22 400
Freibourg (FR)	1 670,6	232 100	138,9	Freiburg	31 900
Solothurn (SO)	790,6	243 500	307,9	Solothurn	15 300
Basel-Stadt (BS)	37,0	190 500	5 148,8	Basel	168 700
Basel- Landschaft (BL)	517,6	256 800	496,1	Liestal	12 300
Schaffhausen (SH)	298,5	73 700	247,0	Schaffhausen	33 800
Appenzell A. Rh. (AR)*	242,8	53 800	221,6	Herisau	15 900
Appenzell I. Rh. (AI)**	172,5	14 900	86,2	Appenzell	5 600
St.Gallen (SG)	2 025,7	444 900	219,6	St. Gallen	69 700
Graubünden (GR)	7 105,3	186 100	26,2	Chur	30 800
Aargau (AG)	1 403,6	536 500	382,2	Aarau	15 400
Thurgau (TG)	991,0	226 500	228,5	Frauenfeld	21 100
Tessin (TI)	2 812,3	306 200	108,9	Bellinzona	16 800
Waadt (VD)	3 211,7	611 600	190,4	Lausanne	114 200
Wallis (VS)	5 224,5	274 500	52,5	Sion	26 800
Neuenburg (NE)	802,9	165 600	206,2	Neuenburg	31 700
Genf (GE)	282,3	398 900	1 412,9	Genf	172 800
Jura (JU)	838,5	69 000	82,3	Delémont	11 500
Schweiz	41 284,2	7 123 500	172,5		

* Ausser Rhoden (AR) Inner Rhoden (IR)

¹Svájciak, éves tartózkodók, letelepültek, nemzetközi hivatalnokok

Forrás: Schweizer Brevier, Kümmerly + Frey, Bern 2000. S. 21.

A svájci állampolgárok közül minden ötödik külföldön él, számuk jelenleg (2000) 552 293. Kerekített számokkal közülük 353 205 Európában, 154 243 Észak- és Dél-Amerikában, 24 514 Ausztráliában és Óceániában, 24 684 Ázsiában, 17 311 Afrikában él. A legtöbben természetesen Svájc közvetlen szomszédos országaiban, de közülük több mint 67 ezren az USA-ban és közel 35 ezren Kanadában. A svájci Alkotmány 1966-ban lehetővé tette a „külföldi svájciak” bekapcsolódását a politikai életbe, konkrétan a választásokba, a különböző szavazásokba. Őket hívják az „ötödik svájciaknak”. Helyzetükkel, folyamatos tájékoztatásukkal külön intézmények foglalkoznak.

Ünnepek, munkaszüneti napok

01.01.2003	- Újév
20.04.2003	- húsvét
21.04.2003	- húsvét
08.06.2003	- pünkösd
09.06.2003	- pünkösd
01.08.2003	- nemzeti ünnep
25.12.2003	- karácsony
26.12.2003	- karácsony

A többi munkaszünettel járó ünnepek meghatározása kantononként történik.

Gazdaság

Svájc gazdaságát az utóbbi évtizedekben Európa más államaihoz hasonlóan a fellendülés és a recesszió jellemezte. A **II. világháborút** követően Svájcban a **prosperitás** hosszú időszaka következett, amely csúcspontját a 70-es évek első felében érte el. 1960 és 1973 között a gazdaság átlag 4%-os éves növekedést produkált. Az ipar a világpiac élvonalán is elismert volt és közben felfejlődött egy versenyorientált szolgáltatói szektor. Mindenekelőtt a bankok és a biztosító társaságok érték el világszínvonalú eredményeket. A befektetések bővültek, szélesedett az igény az új munkaerő iránt, az otthoniak mellett külföldről is. Az infrastruktúra nagyvonalúan épült, az életszínvonal emelkedett és kialakult egy erős szociális háló.

Az **első komoly válságot a II. világháború után 1975- élte át** az ország, amikor láthatóak lettek a növekedés határai. Megjelent ugyanis a világon az olajválság, a környezeti erőforrások hasznosításának hagyományos eszközei időszerűtlenné váltak, csökkent a foglalkoztatottság, megjelentek a bevándorlással szemben protestálások, stb. Svájc gazdaságára **1990 és 1996 között gyakorlatilag a stagnálás volt** jellemző. Ezt **követően azonban ismét egy növekedés indult meg, függően az európai tendenciáktól**. Ez jól látható abban, hogy a munkanélküliség ismét 3% alá csökkent, de jól láthatóvá váltak az új követelmények is, így - egyebek között – a megújítható energia szerepének növekedése az ellátásban, az új csúcstechnológiák hatékony elterjesztése, stb.. A Svájcban még mindig igen **jelentős mezőgazdaság** számára az 1951 óta érvényes mezőgazdasági törvény helyébe 1998-ban új törvény lépett, amelynek középpontjában a piacgazdasági megújulás áll a versenyképesség javítása érdekében a teljes élelmiszer-szektorban. Tovább fejlesztik a fenntartható gazdaságot, amelyben különös szerepet kapnak a tudomány és a szakmai tanácsadás, a termelési alapok javítása, az ár- és a közterhek biztos alapjainak megteremtése, a direkt támogatások és a szociális intézkedések. Jelenleg az agrárkiadások 55%-át képezik a direkt kifizetések. 1993-ban új törvény szabályozta a Svájc számára különösen fontos erdőgazdaságot termelési, környezetvédelmi szempontból egyaránt. Ebben az ágazatban jelenleg mintegy 90 ezren dolgoznak és fejlesztik az erdőterületet, amely 1985 és 1995 között mintegy 4%-os bővülést jelentett.

Az ipar adja az export 45%-át, és itt dolgozik a foglalkoztatottak mintegy fele. Számos felfedezés köszönhető a svájci alkotóknak, a turbó-generátortól (1898), a gázturbina erőművekig (1978). A svájci kémiai- és gyógyszeripar indulását a hazai selyem- és textilipar festékanyag igényeinek kielégítésével kezdte. Ma ez világszínvonalú, amelynek központja Bázeli-régió. Önállóan lehetne megírni a svájci óragyártás történetét, amelynek megalapítói a XVI. század végén a hugenotta menekültek voltak. (Franciaországban üldözött vallási- és társadalmi csoport.). Jelenleg **évente 40 millió komplett órát gyártanak**, amelynek 95%-a külföldön ketyeg. A textil- és a ruházati iparra az a jelszó érvényesül, hogy „kicsi, de finom”. Svájc nem alkalmas a tömegtermelésre, nehéz lenne versenyeznie Ázsiával, de hagyományos értékeit nemcsak megőrzi, hanem fejleszti is.

Az ezredforduló adatairól a mappa B fejezet 3-9 oldalán lehet pillanatfelvételt olvasni, amelynek adatai természetesen korábbiak, ezért folyamatos pontosításra várnak.

Svájc az európai integrációban

Svájcban is mind többen felismerik társadalmi szinten is, hogy a hagyományos semlegességgel kapcsolatos felfogások korszerűsítésre várnak. Ez érvényes az európai **integrációra** is. Ebből következően a mai svájci külpolitika a béke és a biztonság védelmét, az emberi jogok erősítését, a demokrácia és a jogállam szilárdítását, a jóléti törekvések támogatását, a szociális ellentmondások leépítését és a természetes életfeltételek védelmét tartja kiemelkedő feladatának. Ennek jegyében törekszik széleskörű együttműködésre a legkülönbözőbb országokkal és elfogadja azt, hogy regionális szinten ma Európában az együttműködés legfontosabb kerete az Európai Unió és globális szinten az Egyesült Nemzetek Szervezete. Ezért a Szövetségi Tanács ezen a **két területen jelölte ki a külpolitika stratégiai céljait**. Vagyis semlegesség abban az értelemben, hogy az ország távoltartja magát a közvetlen részvételtől bármely háborúban, de mindenkor aktivizálja erőit a békével kapcsolatos tevékenységben.

Az Európában végbemenő politikai, gazdasági és társadalmi változások és az ebből következő Európát átfogó integrációs dinamika szükségessé teszi Svájc számára is egy **történelmi távlatú európa - politikai** helymeghatározás alapjainak kijelölését. Tekintettel az Európai Unió meghatározó szerepére ebben a folyamatban Svájc számára az EU csatlakozás kérdése bel- és külpolitikai szempontból egyaránt alapvető kihívásokat indukál, éspedig nemcsak gazdasági okok miatt, hanem Svájc jövőbeni politikai és kulturális európai hely-kijelölésének okán is. Az Európai Szabadkereskedelmi Együttműködés (EFTA), amelynek taglétszáma Ausztria, Finnország és Svédország 1995 január 1-i EU csatlakozását követően négyre csökkent (Izland, Lichtenstein, Norvégia, Svájc), az Európai Gazdasági Térség (EWR) révén kapcsolódik az Európai Unió belső piaci programjához. Svájcnak az Európai Gazdasági Közösséghez csatlakozásával kapcsolatos kezdeményezését 1992-ben a népszavazás elvetette, a kormány ugyanakkor nem vonta vissza az integrációs tanácskozásokat, a prioritást azonban a bilaterális kapcsolatokra helyezte az Európai Unióval kapcsolatban.

Ennek jegyében került sor az Európai Unió és Svájc között egy **hétpontos megállapodás** kimunkálására, amelyet 2000 májusában az ország **választópolgárainak több mint kétharmada igennel fogadott**, viszonylag magas – közel 50%-os – részvételi aránnyal (az is tény, hogy 1999-ben a szavazó polgárok közel 80%-a tartotta fontosnak vélemény nyilvánítását a népszavazáson). Az élet azonban meggyőzte a svájciakat, hogy ha az ország exportjának mintegy 60%-a az EU-ba irányul és importjának mintegy 80%-a onnan érkezik, akkor túl kell lépni a politikai elzárkózás elefántcsont tornyán. Végülis a népszavazás a következő területeken fogadta el az együttműködést:

A **személyek szabad áramlása** keretében a svájci állampolgárok 2003-tól lakhatnak és dolgozhatnak az EU tagállamaiban. A diplomákat kölcsönösen elismerik, a társadalombiztosításokat összehangolják.

Kölcsönös kedvezmények az EU állampolgárainak 2013-tól kerülnek biztosításra.

A **közlekedés területén** megállapodtak abban, hogy a teherautók súlyhatára 2004-től 40 tonnára emelkedik, 2005-től drágul a teherautó illeték, a bevétel kétharmadát a vasúti közlekedés fejlesztésére fordítják. A **svájci légitársaságoknak** nem kell a légtér használatáért az egyes EU tagországokkal külön-külön feltételeket kialkudniok. A Swissair 49,5%-ról 85%-ra növelheti részesedését a Sabenaban anélkül, hogy elveszítené annak Uniós légitársaság státuszát.

Az **agrárkereskedelemben** a zöldség, a gyümölcs, a különleges hús és sajtkereskedelem tovább könnyebbedik, a vámok részben vagy teljesen megszűnnek, öt éven belül a svájci sajtok kivitelét korlátlanul liberalizálják.

A **tudomány** területén a svájci kutatók egyenrangúként részt vehetnek az EU programokban, maguk is irányíthatnak projekteket az általuk nem részeltetett programok eredményeit is megkaphatják.

A **közbeszerzések** területén a svájci vállalatok ugyanúgy pályázhatnak a közösségi kiírásokra, mint az Uniós cégek, Bern is megnyithatja a közbeszerzési piacot a Tizenötök vállalatai előtt.

Sor kerül a **műszaki, kereskedelmi akadályok lebontására**, ennek keretében a különböző műszaki bizonylatokat kölcsönösen elismerik, a mérőműszerek, vegyi termékek svájci gyártóinak nem kel EU-grénium által kiállított kiegészítő bizonylatot beszerezniök.

Ez az a megállapodás, amelyről Földvári Zsuzsa Bécsből a HVG 2000 május 27-i számában „Se bent, se kint” címmel írt, egyben utalva a kapcsolat jellegére is. A svájciak – amint a tudósító írja – szívesen tárgyalnának további kétoldalú megállapodásokról, pl. a biztonság, a Schengeni együttműködés ügyében. „Brüsszel azonban jelezte, vége az önkiszolgálásnak, Bern csak akkor részesülhet a további előnyökből, ha vállalja a belépést a szervezetbe”.

Néhány intézmény elérhetősége

Diplomáciai képviseletek

Magyar képviselet a Svájci Államszövetségben
Botschaft der Ungarischen Republik
Muristrasse 31
3006 Bern
Schweiz
Tel: 00-41-31-352-8573, 00-41-31-352-8603
Fax: 00-41-31-351-20-01
Internet: www.hungemb.ch
E-mail: huembbrn.@bluemail.ch
Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Pröhle Gergely

Svájci Államszövetség Nagykövetsége
Budapest Stefánia út 107
1143
Telefon: 06 1 460-7040
Fax: 06 1 384-9492
E-mail: vertretung@bud.rep.admin.ch
Internet: www.svajcinagykovetseg.hu
www.schweizerbotschaft.hu
Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Rudolf Weiesmüller

Felhasznált és javasolt irodalom

Magyar Nagylexikon, Magyar Nagylexikon Kiadó tizenhatodik kötet Budapest, 2003, 350-362 oldal és az egyes témák a lexikon megfelelő helyén.

Nemzetközi Statisztikai Zsebkönyv 2001. Központi Statisztikai Hivatal 2002. 1-273 oldal.

Fajt Tibor: Svájc (útikönyv harmadik átdolgozott kiadás, 1980.) Panoráma Budapest és a Panoráma sorozat további ide vonatkozó kötetei.

Iskolák és iskolareformok Magyarországon és Svájcban Osiris Budapest 2002. (Szerk. Réthy Endréné, Schaffhauser Franz, Szabolcs Éva) 7-195. oldal.

Kálmán Márta: Sträler –lakó voltam. Hét év Svájcban. Magvető kiadó Budapest, 1980.

Der Bund kurz erklärt 2002. Bundeskanzlei, Informationsdienst 2002. február.

Schweizer Brevier, Kümmerly + Frey 2000. Kümmerly – Frey AG, CH-3052 Zollikofen – Bern

Tartalmas programot kíván

a fordító – szerkesztő

Szeged, 2003. július